

[2023] 6 ఎస్.సి.ఆర్.635

రె : టి.ఎస్.గోదావర్మన్ తిరుముల్ పాద్

వర్సెస్

యూనియన్ ఆఫ్ ఇండియా మరియు ఇతరులు

(2016 యొక్క IA నెంబరు 3949)

లో

(రిట్ పిటిషన్ (సి) నెంబరు 202 ఆఫ్ 1995)

28 ఏప్రిల్ 2023

[బి. ఆర్. గవాయ్ మరియు విక్రమ్ నాథ్, జె.జె.]

పర్యావరణ చట్టాలు: సంరక్షిత ప్రాంతం యొక్క సరిహద్దు నుండి ఒక కిలోమీటరుకు మించి మైనింగ్ కార్యకలాపాలు, అటువంటి ప్రాంతం ఎకో-సెన్సిటివ్ జోన్-ఇఎస్ జెడ్ పరిధిలోకి వస్తుందనే వాస్తవంతో సంబంధం లేకుండా - నియంత్రణ: కొన్ని జాతీయ ఉద్యానవనాలు మరియు వన్యప్రాణి అభయారణ్యాలు, ఇఎస్ జెడ్ ప్రాంతాలు ఒక కిలోమీటరు కంటే తక్కువగా ఉంటాయి, కొన్నింటిలో ఇది 500 మీటర్లు లేదా 500 మీటర్ల కంటే తక్కువ ఉంటుంది - అందువల్ల, రక్షిత ప్రాంతం నుండి ఇఎస్ జెడ్ సరిహద్దులు ఒక కిలోమీటరు కంటే తక్కువగా ఉన్నప్పటికీ, మైనింగ్ పై నిషేధం అటువంటి ప్రాంతాల సరిహద్దు నుండి ఒక కిలోమీటరు దూరం వరకు పొడిగించబడుతుందని స్పష్టం చేయబడింది - ఇఎస్ జెడ్ ప్రాంతంలో మైనింగ్ కార్యకలాపాలు నిషేధించబడిన చర్య కాబట్టి, ఒక నిర్దిష్ట సందర్భంలో, ఇఎస్ జెడ్ ఒక కిలోమీటరు కంటే ఎక్కువ ఉన్నప్పటికీ, అయినప్పటికీ, మైనింగ్ ప్రతిపాదించబడిన సంబంధిత ప్రాంతం ESZ పరిధిలోకి వస్తే, రక్షిత ప్రాంతం యొక్క సరిహద్దు నుండి ఒక కిలోమీటరుకు మించి ఉన్న ప్రాంతంలోకి వచ్చినా, మైనింగ్ కార్యకలాపాలు అనుమతించబడవు.

టి.ఎన్. గోదావరి తిరుముల్పాద్ వర్సెస్ యూనియన్ ఆఫ్ ఇండియా (2010) 13 ఎస్.సి.సి 740; గోవా ఫౌండేషన్ వి. యూనియన్ ఆఫ్ ఇండియా అండ్ ఇతరులు (2014) 6 SCC 590 : [2014] 5 SCR 302 – సూచించబడింది.

కేస్ లా రిఫరెన్స్

(2010) 13 SCC 740 పేరా 18 [2014] 5 SCR 302 పేరా 18 కు సూచించబడింది

సివిల్ ఒరిజినల్ అధికార పరిధి : 2016 యొక్క IA నెం.3949. 1995 రిట్ పిటిషన్ (సి) నెం.202లో

భారత రాజ్యాంగంలోని ఆర్టికల్ 32 ప్రకారం..

రంజిత్ కుమార్, సీనియర్ అడ్వకేట్, మోహితీ పాల్, పిటిషనర్ తరపు న్యాయవాది.

బల్బీర్ సింగ్, కె.ఎం.నటరాజ్, A.S.Gs., సి.ఎ.సుందరం, డాక్టర్ మనీష్ సింఘ్, వి.కె.శుక్లా, సీనియర్ అడ్వకేట్స్, గుర్మీత్ సింగ్ మక్కర్, శ్రీమతి అర్చన పాఠక్ దవే, శ్రీమతి సుహాషిణీ సేన్, ఎస్.ఎస్.రెబెల్లో, శ్యామ్ గోపాల్, రాఘవ్ శర్మ, సుఖోమ్ సుబ్రమణ్యం, డాక్టర్ అరుణ్ కుమార్ యాదవ్, గైదాంగూ గాంగ్గే, రాజ్ కిశోర్ చౌదరి, రాజ్ కిశోర్ చౌదరి, షువోదీప్ రాయ్, రాజ్ కిశోర్ చౌదరి. వి.బాలాజీ, ఎస్.దొరైకన్నన్, కె.వి.ధన్వాలన్, సాయితంబి ఎమ్మెస్ఎం, సి.కన్నన్, నిజాముద్దీన్, రాజేష్ కె.శర్మ, శ్రీమతి ఎస్.జనని, శ్రీమతి అర్పితం అరుణ అండ్ కో, శ్రీమతి నందిని గోరే, ఇ.సి.విద్యాసాగర్, అమిత్ ఆనంద్ తివారీ, శ్రీమతి ప్రతిభా జైన్, తేజస్వి కుమార్ ప్రధాన్, మోహన్ ప్రసాద్ గుప్తా, అనిరుద్ధ పురుషోత్తం, శ్రీమతి సూర్యకాంత్, శ్రీమతి కంచన్ షర్మిలా ఉపాధ్యాయ్, రాజీవ్ సింగ్, ప్రశాంత్ కుమార్, ధర్మేంద్ర కుమార్ సిన్హా, విక్రాంత్ సింగ్ బైస్, శివ పూజన్ సింగ్, రాజేష్ సింగ్, శ్రీమతి బి.సునీతా రావు, గున్మయ ఎస్ మాన్, కమల్ మోహన్ గుప్తా, సుదర్శన్ మీనన్, రమేష్ బాబు ఎం.ఆర్., మెసర్స్ కార్పొరేట్ లా గ్రూప్, లక్ష్మీ రమణ్ సింగ్, హిమాన్సు శేఖర్, శ్రీమతి మాణిక్ కరంజవాలా, ఎం.సి.ధింగా, గౌరవ్ ధింగా, అరవింద్ కుమార్, శ్రీమతి విజయ్ కుమార్. ఎజాజ్ మక్బూల్, రాజేష్, అభా ఆర్ శర్మ, అభిషేక్ చౌదరి,

ఎస్.ఆర్.సీటియా, చారు మాధుర్, ఎ.వేణయగం బాలన్, సి.ఎల్.సాహు, శ్రీమతి సుమితా
 హజారికా, నీరజ్ శేఖర్, శ్రీమతి ఆశా గోపాలన్ నాయర్, ఇ.ఎం.ఎస్.ఆనం, శ్రీమతి కె.వి.భారతి
 ఉపాధ్యాయ, రాజీవ్ మెహతా, టి.వి.జార్జ్, కృష్ణానంద్ పాండే, టి.వి.జార్జ్, కృష్ణానంద్ పాండే, రతన్
 కుమార్ చౌధురి. వికాస్ కుమార్ సింగ్, శ్రీమతి రాజశ్రీ సింగ్, డాక్టర్ శ్యామ్ చంద్, విక్రమ్ సింగ్,
 టి.ఎన్.సింగ్, పునీత్ దత్త త్యాగి, రతిన్ దాస్, ఇర్షాద్ అహ్మద్, జి.ప్రకాష్, రవూఫ్ రహీమ్, శ్రీమతి
 రేఖా పాండే, గోపాల్ సింగ్, సుధీర్ కుమార్ గుప్తా, ఎ.ఎన్.అరోరా, శ్రీమతి సి.కె.సుచరిత, శ్రీమతి
 అంజనీ అయ్యగారి, శ్రీమతి హేమంతికా వాహి, మొహమ్మద్. ఇర్షాద్ హనీఫ్, శ్రీమతి మాలా
 దివేది, శ్రీమతి రిఫత్ అరా బట్, పి.వి.యోగేశ్వరన్, జితేంద్ర మోహన్ శర్మ, శ్రీమతి మాలిని
 పొడువల్, జై ప్రకాష్ పాండే, అజిత్ పుదుస్సేరి, ప్రదీప్ కుమార్ బక్షి, కె.ఎల్.జాంజాని, నరేష్
 కె.శర్మ, శ్రీమతి ఎ. సుమతి, రాధా శ్యామ్ జెనా, రామ్ స్వరూప్ శర్మ, శ్రీమతి బీనా గుప్తా, శ్రీమతి
 రాణి చాట్రా, శ్రీమతి దివ్యా రాయ్, ఎస్. పిబాశిష్ మిశ్రా, ఎం/ఎస్. పరేఖ్ అండ్ కో, కె.జె.జాన్
 అండ్ కో, వి.బాలచంద్రన్, శ్రీమతి బేబీ కృష్ణన్, శ్రీమతి బీనా మాధవన్, కె.వి.విజయకుమార్,
 ఉమేష్ భగవత్, శ్రీమతి ఎం.ఖమరుద్దీన్, హెచ్.ఎస్.పరిహార్, కుల్దీప్ సింగ్, రంజన్ ముఖర్జీ, అశోక్
 మాధుర్, పి.ఎన్.గుప్తా, శరత్ కుమార్ సింఘానియా, ఇ.సి.అగర్వాల్, ఎస్. ఉదయ కుమార్
 సాగర్, శ్రీమతి మధు మూల్పాందానీ, టి.మహిపాల్, రజత్ జోసెఫ్, గోపాల్ ప్రసాద్, శ్రీమతి జ్యోతి
 మెండెరట్టా, ఎం.యోగేష్ కన్నా, నవీన్ కుమార్, జేమ్స్ పి.థామస్, సాకేత్ సింగ్, శ్రీమతి సంగీతా
 సింగ్, శ్రీమతి నిరంజన సింగ్, ధవల్ మెహ్రోత్రా, బి.కె.పాల్, శ్రీమతి శాలిని కౌల్, సర్వం రితం ఖరే,
 గౌరవ్ అగర్వాల్, శుభాన్తు పది, విశాల్ బన్నాల్. అరవింద్ ఎస్., శ్రీమతి ఉమా భువనేశ్వరి. సి,
 అబ్బాస్. బి, డిఎస్ కె లీగల్, శ్రీమతి పూర్ణిమా కృష్ణ, శ్రీమతి ప్రగ్యా బాఘేల్, మృణాల్ గోపాల్
 ఎల్కర్, శ్రీమతి శుభాంగి అగర్వాల్, మిలింద్ కుమార్, శ్రీయాస్ అవస్థి, దేవవ్రత్ సింగ్, శ్రీమతి
 ఆస్తా శర్మ, గోపాల్ బల్వంత్ సాధే, వి.ఎన్.రఘుపతి, మనేంద్ర పాల్ గుప్తా, శ్రీమతి సుహాషిణీ సేన్,
 నమన్ టాండన్, పియూష్ బెరివాల్, సమర్పూర్ సింగ్, నవంజయ్ మహాపాత్ర. అశోక్ బసోయా,
 అర్పిత ప్రకాశ్, శ్రీమతి అంజు. కె.వర్మ, వివేక్ జైన్, అభిషేక్ ఆత్రే, డాక్టర్ అభిషేక్ ఆత్రే, శ్రీమతి
 విద్యోత్మా రూ, ఎం.ఆర్.షంషాద్, అజయ్ మార్వా, సిద్ధార్థ్ ధర్మాధికారి, ఆదిత్య అనిరుద్ధ పాండే,

భరత్ బాగ్లా, శ్రీమతి శ్రీయా సక్సేనా, శ్రీమతి యామిని సింగ్, సౌరవ్ సింగ్, నవీన్ కుమార్, గుంటూరు ప్రమోద్ కుమార్, శ్రీమతి మయూరి రఘువంశీ, సంజయ్ ఉపాధ్యాయ్, అనిల్ రైనా, శ్రీమతి దీక్షా సరిన్, శ్రీమతి వి. అభినవ్ ముఖర్జీ, అక్షయ్ శ్రీవాస్తవ, శ్రీమతి ప్రతిష్ఠా విజ్, శ్రీమతి రుచిరా గోయల్, శ్రీమతి సురభి మెహతా, శ్రీమతి ఆదర్శ్ వైన్, కుమార్ అనురాగ్ సింగ్, ఆనందో ముఖర్జీ, శ్రీమతి తులికా ముఖర్జీ సిద్ధార్థ రూ, ఎ. కార్తీక్, శ్రీమతి సీతా వైద్యలింగం, మెసర్స్ వెంకట్ పాలవాయి లా అసోసియేట్స్, వినోద్ శర్మ, శ్రీమతి స్వాతి ఫిల్మియాల్, శ్రీమతి దేవయాని భట్, నిశాంత్ పాటిల్, చిరాగ్ పాటిల్, చిరాగ్ పాటిల్. వంశజ శుక్లా, నరేంద్ర కుమార్, ఎస్.గౌతమాన్, రాజీవ్ కుమార్ దూబే, కమలేంద్ర మిశ్రా, సోమేష్ చంద్ర రూ, సునీల్ కుమార్ శర్మ, శ్రీకాంత్ నీలప్ప తెర్లల్, మృణాల్ ఎల్కర్ మజుందార్, ముఖేష్ కేఆర్ వర్మ, నీరజ్ కేఆర్ శర్మ, ఇందిరా భాకర్, (డి) హరీష్ పాండే, డాక్టర్ ఎస్.విశాకమూర్తి, పీఎస్ సుధీర్, సన్నీ చౌదరి, ఉపేంద్ర మిశ్రా, నిష రాజేన్ షోంకర్ శ్రీమతి కీర్తి రేణు మిశ్రా, డాక్టర్ మోనికా గుసేన్, పి.కె.మనోహర్, శ్రీమతి అర్పన పాఠక్ దవే, శ్రీమతి దీపన్వితా ప్రియాంక, శైలేష్ మడియాల్, వైభవ్ సబర్వాల్, అక్షయ్ కుమార్, అడ్వకేట్.

ఈ మేరకు న్యాయమూర్తి జస్టిస్ బీఆర్ గవాయ్ తీర్పు వెలువరించారు.

1. 2023 ఏప్రిల్ 26న రిట్ పిటిషన్ (సివిల్) నెం.202లోని సంబంధిత దరఖాస్తులతో సహా 2022 ఐ.ఎ.నెం.131377 లో మేము తీర్పును వెలువరించినప్పుడు, రక్షిత ప్రాంతం యొక్క సరిహద్దు నుండి ఒక కిలోమీటరుకు మించి మైనింగ్ కార్యకలాపాలను అనుమతించవచ్చా లేదా అనే వైఖరిని కొన్ని రోజుల్లోనే స్పష్టం చేయవలసి వస్తుందని మేము ఊహించలేదు. అటువంటి ప్రాంతం పర్యావరణ, అటవీ మరియు వాతావరణ మార్పు మంత్రిత్వ శాఖ (సంక్షిప్తంగా "ఎంటిఇఎఫ్") ద్వారా నోటిఫై చేయబడిన ఎకో-సెన్సిటివ్ జోన్ (సంక్షిప్తంగా "ఇఎస్సెడ్") పరిధిలోకి వస్తుంది.

2. మరింత పర్యావరణ నష్టాన్ని నివారించడానికి ఈ వైఖరిని స్పష్టం చేయడానికి మాకు ఈ అవకాశాన్ని ఇచ్చినందుకు ప్రస్తుత దరఖాస్తులో దరఖాస్తుదారునికి మేము కృతజ్ఞులము.

3. క్లుప్తంగా చెప్పాలంటే, ఎంటూఎఫ్, నేషనల్ బోర్డ్ ఫర్ వైల్డ్ లైఫ్ నుంచి క్లియరెన్సు లోబడి 2005లోనే మైనింగ్ లీజును అమలు చేయడానికి దరఖాస్తుదారుడికి అనుమతి లభించింది.

4. దరఖాస్తుదారు తరఫున సీనియర్ న్యాయవాది శ్రీ రంజిత్ కుమార్ వాదనలు వినిపిస్తూ, దరఖాస్తుదారుడు కార్యకలాపాలు నిర్వహించాలని ప్రతిపాదించిన ప్రాంతం రాధానగరి వన్యప్రాణి అభయారణ్యం యొక్క సమీప సరిహద్దు నుండి 2.26 కిలోమీటర్లకు మించి ఉందని పేర్కొన్నారు. అందువల్ల ఇది రక్షిత ప్రాంత సరిహద్దుకు ఒక కిలోమీటరుకు మించి వస్తుందని సమర్పించబడింది.

5. సీనియర్ న్యాయవాది రంజిత్ కుమార్ 2022 ఏప్రిల్ 26న ఇచ్చిన తీర్పుతో పాటు 1995 నాటి రిట్ పిటిషన్ (సివిల్) 131377 నెం.202లోని సంబంధిత దరఖాస్తులతో పాటు 2022 ఏప్రిల్ 26న ఇచ్చిన తీర్పును ఆధారం చేసుకుని, సంరక్షిత ప్రాంత సరిహద్దుకు ఒక కిలోమీటరు దూరంలో మైనింగ్ చేపట్టాలని ప్రతిపాదించినందున, దాని సీరా ఇంకా ఆరిపోలేదు. చాలా వరకు అనుమతించబడుతుంది.

6. రక్షిత ప్రాంత సరిహద్దుకు కిలోమీటరు దూరంలో మైనింగ్ నిషేధిస్తున్నట్లు ఈ కోర్టు స్పష్టంగా చెప్పిందని సీనియర్ న్యాయవాది వాదించారు. రక్షిత ప్రాంత సరిహద్దు నుంచి ఒక కిలోమీటరుకు మించి విస్తరించి ఉంటే బఫర్ ఏరియా అయిన ఈఎస్ జెడ్ లో కూడా మైనింగ్ కార్యకలాపాలను ఈ తీర్పు నిషేధించదని ఆయన పేర్కొన్నారు.

7. అయితే ఇది నేషనల్ బోర్డ్ ఫర్ వైల్డ్ లైఫ్ స్టాండింగ్ కమిటీ (సంక్షిప్తంగా "ఎస్ సిఎస్ బిడబ్ల్యుఎల్") అనుమతికి లోబడి ఉంటుందని ఆయన పేర్కొన్నారు.

8. కేంద్ర ప్రభుత్వం తరపున హాజరైన అదనపు సొలిసిటర్ జనరల్ శ్రీ బల్బీర్ సింగ్, ప్రముఖ అమికన్ క్యూరీ ఎ.డి.ఎన్.రావు ఈ అభ్యర్థనను తీవ్రంగా వ్యతిరేకించారు మరియు ఈ కోర్టు జారీ చేసిన ఆదేశాలను తప్పుగా అర్థం చేసుకోవడంపై పిటిషనర్ వాదన ఆధారపడి ఉందని వారు సమర్పిస్తున్నారు.

9. 2023 ఏప్రిల్ 26న ఈ కోర్టు ఇచ్చిన తీర్పులోని 65వ పేరాలో జారీ చేసిన ఆదేశాలు చాలా స్పష్టంగా ఉన్నాయి. అది ఇలా ఉంది:

65. 2022 జూన్ 3 నాటి ఉత్తర్వులోని 56.4 పేరాలో ఉన్న ఆదేశాలను కూడా మేము సవరించాము మరియు జాతీయ ఉద్యానవనం మరియు వన్యప్రాణి అభయారణ్యం పరిధిలో మరియు అటువంటి జాతీయ ఉద్యానవనం మరియు వన్యప్రాణి అభయారణ్యం సరిహద్దు నుండి ఒక కిలోమీటరు పరిధిలో మైనింగ్ అనుమతించబడదని ఆదేశిస్తున్నాము."

10. పై పేరాను పరిశీలిస్తే, ఇటువంటి జాతీయ ఉద్యానవనాలు, వన్యప్రాణుల అభయారణ్యాల సరిహద్దుకు ఒక కిలోమీటరు దూరంలో మైనింగ్ కార్యకలాపాలను నిషేధించడానికి ఈ కోర్టు గతంలో జారీ చేసిన ఆదేశాలు గోవా రాష్ట్రానికి సంబంధించినంత వరకు మాత్రమే దేశవ్యాప్తంగా వర్తిస్తాయని తెలుస్తుంది.

11. కొన్ని జాతీయ ఉద్యానవనాలు, వన్యప్రాణుల అభయారణ్యాల విషయంలో ఇఎస్ జెడ్ ప్రాంతాలు ఒక కిలోమీటరు కంటే తక్కువగా ఉన్నందున పైన పేర్కొన్న ప్రశ్న తలెత్తంది. కొన్నింటిలో 500 మీటర్ల లోపు, మరికొన్నింటిలో 500 మీటర్ల లోపే ఉంది.

12. అందువల్ల రక్షిత ప్రాంతం నుంచి ఇఎస్ జెడ్ సరిహద్దులు ఒక కిలోమీటరు కంటే తక్కువగా ఉన్నప్పటికీ, మైనింగ్ నిషేధం ఆ ప్రాంతాల సరిహద్దు నుండి ఒక కిలోమీటరు దూరం వరకు ఉంటుందని మేము స్పష్టం చేసాము.

13. ఏప్రిల్ 26, 2023 నాటి మా తీర్పులోని 66.1వ పేరాను ఈ క్రింది విధంగా పేర్కొనడం సముచితంగా ఉంటుంది.

"66(i) MoEF& CC మరియు అన్ని రాష్ట్ర/కేంద్రపాలిత ప్రాంతాల ప్రభుత్వాలు 2011 ఫిబ్రవరి 9 నాటి ఈ మార్గదర్శకాల్లోని నిబంధనలను ఖచ్చితంగా పాటించాలి మరియు నిషేధిత కార్యకలాపాలు, నియంత్రిత కార్యకలాపాలు మరియు అనుమతించదగిన కార్యకలాపాలకు సంబంధించి సంబంధిత సంరక్షిత ప్రాంతాలకు సంబంధించిన ESZల నోటిఫికేషన్ ల్లోని నిబంధనలను కూడా పాటించాలి.

14. 2011 ఫిబ్రవరి 9 నాటి మార్గదర్శకాల్లోని నిబంధనలను, నిషేధిత కార్యకలాపాలు, నియంత్రిత కార్యకలాపాలు, అనుమతించదగిన కార్యకలాపాలకు సంబంధించి సంబంధిత సంరక్షిత ప్రాంతాలకు సంబంధించిన ఇఎస్ జెడ్డోటిఫికేషన్లలోని నిబంధనలను ఎంఓఈఎప్ తో పాటు అన్ని రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలు/ కేంద్రపాలిత ప్రాంతాలు కచ్చితంగా పాటించాలని మేం ఆదేశించాం.

15. కాబట్టి, మన దిశలు చాలా స్పష్టంగా ఉన్నాయి. 2011 మార్గదర్శకాల ప్రకారం నిషేధించబడినవి మరియు నిర్దిష్ట రక్షిత ప్రాంతాల నిర్దిష్ట ESZ నోటిఫికేషన్ల కింద అదనంగా నిషేధించబడిన వాటిని ఖచ్చితంగా పాటించాలి.

16. ఏప్రిల్ 26, 2023 నాటి తీర్పులోని 40వ పేరాను పరిశీలిస్తే మార్గదర్శకాల అనుబంధం-1లో ఉన్న మొదటి చర్య వాణిజ్య మైనింగ్ అని, అది నిషేధమని తెలుస్తుంది.

17. అలా కాకుండా రాధానగరి అభయారణ్యం కోసం ఈవెన్యూ సంబంధించి తుది నోటిఫికేషన్ను నోటిఫై చేసిన 2020 అక్టోబర్ 15 నాటి నోటిఫికేషన్లోని 4వ పేరాగ్రాఫ్ను కూడా ప్రస్తావించడం సముచితంగా ఉంటుంది.

"4. ఎకోసెన్సిటివ్ జోన్ పరిధిలో నిషేధించబడిన లేదా నియంత్రించాల్సిన కార్యకలాపాల జాబితా.-
 పర్యావరణ (రక్షణ) చట్టం, 1986 యొక్క నిబంధనలు మరియు కోస్టల్ రెగ్యులేషన్ జోన్, 2011
 మరియు పర్యావరణ ప్రభావ మదింపు నోటిఫికేషన్, 2006 మరియు అటవీ (పరిరక్షణ) చట్టంతో
 సహా వర్తించే ఇతర చట్టాలతో సహా పర్యావరణ (రక్షణ) చట్టంలోని నిబంధనలకు లోబడి ఎకో-
 సెన్సిటివ్ జోన్ లోని అన్ని కార్యకలాపాలు నిర్వహించబడతాయి. 1980 (69 ఆఫ్ 1980),
 ఇండియన్ ఫారెస్ట్ యాక్ట్, 1927 (16 ఆఫ్ 1927), వన్యప్రాణి (సంరక్షణ) చట్టం 1972 (53 ఆఫ్
 1972), మరియు దాని కోసం చేసిన సవరణలు క్రింది పట్టికలో పేర్కొన్న విధంగా
 క్రమబద్ధీకరించబడ్డాయి:

ఎస్.నెం. (1)	క్రియ (2)	వర్ణన (3)
A. నిషేధిత కార్యకలాపాలు.		
1	వాణిజ్య మైనింగ్, స్టోన్ క్వారీ మరియు క్రషింగ్ యూనిట్లు	(ఎ) ఎకో సెన్సిటివ్ జోన్ పరిధిలో ఇళ్ల నిర్మాణం లేదా మరమ్మతుల కోసం భూమిని తవ్వడం సహా నిజమైన స్థానిక నివాసితుల గృహ అవసరాలను తీర్చడం మినహా అన్ని కొత్త మరియు ఇప్పటికే ఉన్న మైనింగ్ (మైనర్ మరియు మేజర్ ఖనిజాలు), స్టోన్ క్వారీయింగ్ మరియు క్రషింగ్ యూనిట్లు తక్షణమే నిషేధించబడతాయి; (బి) 1995 డబ్ల్యూపీ (సి) నెంబరు 202 లో టి.ఎన్.గోదావర్మన్ తిరుముల్పాడ్ వరెన్స్ యు.ఓ.ఐ విషయంలో గౌరవనీయ సుప్రీంకోర్టు 2006 ఆగస్టు 4న ఇచ్చిన ఆదేశాలకు అనుగుణంగా, 2014 ఏప్రిల్ 21న గోవా ఫౌండేషన్ వరెన్స్ యు.ఓ.ఐ.

18. ఈ విధంగా క్లాజు స్పష్టంగా చూడవచ్చు.

(ఎ) ఈఎస్ జెడ్ పరిధిలో ఇళ్ల నిర్మాణం లేదా మరమ్మతుల కోసం మట్టిని తవ్వడం సహా నిజమైన స్థానిక నివాసితుల గృహ అవసరాలను తీర్చడం మినహా, అన్ని కొత్త మరియు ఇప్పటికే ఉన్న చిన్న మరియు పెద్ద ఖనిజాలు, రాతి క్వారీ మరియు క్రషింగ్ యూనిట్లు తక్షణమే నిషేధించబడతాయని ఎంబిఇఎఫ్ నోటిఫికేషన్ లో స్పష్టంగా పేర్కొంది.

19. టి.ఎన్.గోదావర్మన్ తిరుముల్పాడ్ వర్సెస్ యూనియన్ ఆఫ్ ఇండియా (2010) 13 ఎస్.సి.సి 740 మరియు గోవా ఫౌండేషన్ వి విషయంలో 2014 ఏప్రిల్ 21 నాటి ఉత్తర్వులకు అనుగుణంగా మైనింగ్ కార్యకలాపాలు చేపట్టాలని 2006 ఆగస్టు 04 నాటి ఈ కోర్టు ఉత్తర్వులకు అనుగుణంగా మైనింగ్ కార్యకలాపాలు చేపట్టాలని ఎంబిఇఎఫ్ నోటిఫికేషన్లోని క్లాజ్ (బి) పేర్కొంది. యూనియన్ ఆఫ్ ఇండియా అండ్ ఇతరులు (2014) 6 ఎస్ సిసి 590 లో నివేదించారు.

20. అయితే, ఈ అంశంపై చివరి మాట 2023 ఏప్రిల్ 26 నాటి తీర్పు. ఈ నోటిఫికేషన్ 2020 అక్టోబర్ 15న అంటే తీర్పు వెలువరించడానికి ముందు నాటిది.

21. 2020 అక్టోబర్ 15 నాటి నోటిఫికేషన్లోని 4వ పేరాలలోని క్లాజ్ 1(బి)లోని నిబంధనలు 2023 ఏప్రిల్ 26 నాటి మా తీర్పు, ఉత్తర్వుల దృష్ట్యా ఇకపై అనవసరం కానున్నాయి.

22. మార్గదర్శకాలు, ఈఎస్జెడ్ నోటిఫికేషన్ రెండింటి ద్వారా నిషేధించబడిన ఏదైనా కార్యకలాపాలు ఖచ్చితంగా నిషేధించబడతాయి. ఈఎస్ జెడ్ ప్రాంతంలో మైనింగ్ కార్యకలాపాలు నిషేధమైన చర్య కాబట్టి, రక్షిత ప్రాంతం సరిహద్దుకు ఒక కిలోమీటరుకు మించి వచ్చినా ఈఎస్ జెడ్ ప్రాంతంలో అటువంటి కార్యకలాపాలను అనుమతించే ప్రసక్తే లేదు.

23. ఒక నిర్దిష్ట సందర్భంలో, ఈఎస్ జెడ్ ఒక కిలోమీటరు కంటే ఎక్కువ ఉన్నప్పటికీ, మైనింగ్ ప్రతిపాదించబడిన సంబంధిత ప్రాంతం ఈఎస్ జెడ్ పరిధిలోకి వస్తే, రక్షిత ప్రాంతం సరిహద్దు నుండి ఒక కిలోమీటరుకు మించి ఉన్న ప్రాంతంలో పడిపోయినా మైనింగ్ కార్యకలాపాలను అనుమతించబోమని మేము స్పష్టం చేస్తున్నాము.

24. అభయారణ్యం సరిహద్దుకు ఒక కిలోమీటరు కంటే తక్కువ ఈఎస్టెడ్ సరిహద్దు ఉన్న సందర్భాలకు సంబంధించి మాత్రమే రక్షిత ప్రాంత సరిహద్దు నుంచి ఒక కిలోమీటరు నిషేధం ఉంటుంది. అలాంటి సందర్భాల్లోనే మైనింగ్ పై నిషేధం ఈఎస్ జెడ్ ప్రాంతాన్ని దాటి ఒక కిలోమీటరు దూరం వరకు ప్రయాణిస్తుంది.

25. జాతీయ ఉద్యానవనాలు, వన్యప్రాణుల అభయారణ్యాలను పరిరక్షించేందుకు, వాటిలోని వృక్షజాలం, జంతుజాలానికి గనులు చావుదెబ్బగా మారకుండా ఉండేందుకు పై ఆదేశాలు జారీ చేశారు.

26. 2023 ఏప్రిల్ 26న ముగ్గురు న్యాయమూర్తులతో కూడిన ధర్మాసనం వెలువరించిన తీర్పు మనకు కట్టుబడే ఉంటుంది.

27. అందువల్ల దరఖాస్తు తిరస్కరణకు గురవుతుంది.

నిధి జైన్

దరఖాస్తు తిరస్కరణకు గురైంది.